

Rezolucija

Kreiranje budućnosti Evrope: Uloga sindikata obrazovanja

usvojena na ETUCE specijalnoj konferenciji, regionalnoj konferenciji Internacionale obrazovanja, održanoj u Atini 27-28. novembra 2018

U skladu sa rezolucijama usvojenim na VII kongresu Internacionale obrazovanja u Otavi 2015. godine, rezolucijama usvojenim na ETUCE konferenciji u Beogradu 2016. godine, ETUCE specijalna konferencija

Potvrđuje da je:

1. Obrazovanje i budućnost Evrope

Prevelika potreba za suprotstavljanjem ekonomskim i društvenim prioritetima širom Evrope rezultirala je intenzivnim naporima sindikata obrazovanja da obezbijede da evropske inicijative koje su usmjerene na obrazovanje, pravedno i održivo zapošljavanje i socijalne politike budu u skladu sa stavom nastavnika i ostalog obrazovnog kadra na svim nivoima obrazovanja. To se ogleda u obavezi sprovođenja Agende UN za održivi razvoj 2030, potrebi da Evropski stub socijalnih prava postane stvarnost za sve građane Evrope i kreiranjem Evropskog prostora obrazovanja nakon 2020. godine. U tom cilju, sindikati obrazovanja se sve više zalažu kako bi osigurali efikasno i značajno učešće socijalnih partnera u kreiranje i implementaciju obrazovnih politika i politika ulaganja uključujući i Evropski semestar.

2. Obrazovanje – ključni preduslov za demokratiju

Besplatno univerzalno javno obrazovanje visokog kvaliteta i dostupno svima, koje se bavi neravnopravnošću, koje omogućava najsiromašnijima da izađu iz kruga siromaštva, dovodi u pitanje stereotipe vezane za ekonomske i socijalne kriterijume, rod, etničko porijeklo, migracioni status, seksualnu orijentaciju, religiju, posebne potrebe, starost ili drugu vrstu diskriminacije, koje promoviše principe inkluzije kroz kritičko razmišljanje i univerzalne vrijednosti i kompetencije za socijalno i aktivno građanstvo, doprinosi stvaranju pravednijeg demokratskog društva.

3. Obrazovanje – osnovno pravo i javno dobro

Širom Evrope, javni sektor decenijama je imao pozitivnu i važnu ulogu u suprotstavljanju efektima privatnog, profitabilnog sektora. Posljednjih godina preovladavajuća dogma besplatnih i nekontrolisanih tržišnih mehanizama i stavova o politici obrazovanja i ostalim javnim službama, smanjenja javnih investicija i deregulacija na tržištu rada, narušava kvalitet obrazovanja kao javnog dobra, ugrožavajući time pojam pravednog društva, a ujedno i slobodu i demokratiju.

Smatra da:

4. Socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje

Pokušaji da se ograniči ili ukine socijalni dijalog, učešće u konsultacijama o politici, kao i pokušaji da se ograniči ili smanji kolektivno pregovaranje, uključujući direktnu intervenciju međunarodnih i evropskih finansijskih institucija za uvođenje regulatornih promjena koje teže da nametnu ili ograniče modifikacije prava na organizovanje i pregovaranje, pokušaji da za pregovaračkim stolom sindikate zamijene nevladinim organizacijama ili drugim akterima, kao i da se ograniče aktivnosti sindikata obrazovanja, predstavljaju direktan napad na sindikate i njihove članove, kao i na demokratiju u obrazovnom sektoru na svim nivoima.

5. Sindikati obrazovanja i efikasno ostvarivanje prava

Uvažavanje položaja nastavnika i prepoznavanje sindikata obrazovanja kao legitimnog predstavnika zaposlenih u obrazovanju predstavlja ključni element kvalitetnog obrazovanja i demokratije. Sindikati su institucije bez kojih demokratija ne bi funkcionisala. Legitimna kolektivna moć sindikata obrazovanja daje im pravo glasa i demokratski mandat koji ne mogu preuzeti drugi akteri društva. Narušavanje institucionalnog i socijalnog legitimiteta sindikata ugrožava njihovu budućnost kao kolektivne organizacije, čije postojanje omogućava pojedinačnim nastavnicima da se organizuju u cilju uspostavljanja kontrole nad svim aspektima svog rada i profesije.

6. Borba protiv privatizacije i komercijalizacije u obrazovanju

Obrazovni sistemi treba da budu javno finansirani i regulisani. Širom Evrope, oni su sve više izloženi privatizaciji i komercijalizaciji. To se odražava na više načina, uključujući zasnivanje ugovora po osnovu usluga u obrazovanju, transfer troškova na teret studenata koji se sve više tretiraju kao potrošači nego učenici, razvoj i implementaciju standardizovanog testiranja, primjenu „biznis“ prakse upravljanja u okviru obrazovnih ustanova, sve veće oslanjanje na komercijalne imperitive, svođenje obrazovanja na one vještine i rezultate u obrazovanju koji su značajni za potrebe tržišta rada i biznis. U nekim državama zastupljena je privatizacija obrazovanja ili dijela obrazovanja, kao i raskidanje ključne veze između obrazovanja i demokratije, čime se ugrožava javna misija obrazovanja i njegova korist za demokratiju i društvo.

7. Veći društveni izazovi: jačanje solidarnosti u odnosu na fragmentaciju

Decenija ekonomske krize i retorički, dugotrajni efekti mjera štednje koje naglašavaju ulogu individualne i lične ambicije nasuprot društvenim težnjama i kolektivnim akcijama, narušavaju tradicionalne oblike društvene solidarnosti, razdvajaju društvo, dovode do isključenosti iz društva, otuđenosti i široko rasprostranjenog siromaštva. Moć nastavnika i ostalog obrazovnog osoblja ogleda se u pojmu zajedničke svrhe i zajedničkih akcija sindikata obrazovanja, u jačanju pojedinačno što dovodi do jačanja kolektivnog. Široko rasprostranjeno nezadovoljstvo u društvu pružilo je mogućnost sindikatima obrazovanja da podržavaju i uspostavljaju bliže odnose sa nastavnicima i ostalim obrazovnim osobljem, roditeljima, studentima i zajednicom u cjelini, kada su u pitanju osnovni problemi. To uključuje odbranu demokratije i javnog interesa, ulaganjem velikih napora kada su u pitanju marginalizovane i/ili nedovoljno zastupljene grupe, kao i uz pomoć solidarnih akcija sa sindikatima obrazovanja iz drugih zemalja;

8. Pravo na organizovanje

Nastavnici i ostalo obrazovno osoblje imaju pravo na organizovanje i zaštitu, pravo da razmijene mišljenja, iznesu svoje zahtjeve za kvalitetno obrazovanje. Sindikati obrazovanja igraju ključnu ulogu u izgradnji kapaciteta, zalaganja, povjerenja i nade pojedinačnih članova da zajednički djeluju unutar sindikata, da definišu svoje interese, istaknu uticaj svog rada i kontekst organizacije svog rada, a ujedno i da napreduju. Pravo na organizovanje, pregovaranje, učešće u pregovorima i kolektivnim akcijama, kao i pravo na kvalitetno obrazovanje, predstavlja fundamentalno pravo, imajući u vidu da omogućava članovima da stiču druga prava i zaštite svoju profesiju.

9. Reforme u obrazovanju mijenjaju oblast rada

Profesionalni i radni uslovi nesumnjivo zavise jedan od drugog. Zakonske izmjene i rasprave o politici obrazovanja na opštem i lokalnom nivou, uključujući i efikasno korišćenje informacionih i komunikacionih tehnologija u obrazovanju, mijenjaju kontekst i organizaciju rada nastavnika i ostalog obrazovnog osoblja. Uslovi rada nastavnika i drugog obrazovnog osoblja su sve češće ugroženi ugovorima na određeno vrijeme i nesigurnošću radnog mjesta, pogoršanjem statusa nastavnika, deprofesionalizacijom, ograničenom autonomijom i uticajem na nastavni plan i program i nastavnu praksu, nezadovoljavajućim uslovima rada u sve konkurentnijem radnom okruženju u kojem vladaju stres, nestabilnost i izolovanost. Mladi nastavnici i nastavnice imaju problem sa ugovorima na određeno vrijeme, povećanjem radnog vremena i (ne)ravnotežom između privatnog i poslovnog života što dovodi do sve veće životne nesigurnosti, a ujedno podstiče nejednakost i fragmentaciju.

10. Obrazovanje i digitalna transformacija

Glavne promjene nastale digitalnom transformacijom i prelazak sa tradicionalnih na digitalne poslove zahtijevaju inovativni pristup učenju i nastavi. Uspješno korišćenje i integracija novih tehnologija doprinose kvalitetnijem obrazovanju za sve, što zavisi od visoko kvalifikovanih i dobro obučanih nastavnika. Međutim, korišćenje novih tehnologija i novih kompetencija nastavnika u pogledu pedagoške upotrebe informacionih i komunikacionih tehnologija na svim nivoima obrazovanja može imati negativan uticaj na privilegije nastavnika i drugog obrazovnog osoblja, što dovodi do stresa, nesigurnosti i izolovanosti. Sindikati obrazovanja imaju ključnu ulogu u podsticanju i identifikovanju potreba nastavnika za obukom u oblasti informacionih i komunikacionih tehnologija, kao i digitalnog obrazovanja.

Stoga poziva ETUCE i njegove organizacije članice da:

11. daju prioritet strateškim diskusijama i odlukama koje se odnose na organizovanje i razvoj, jačanje članstva, zadržavanje zaposlenih u struci i obuku rukovodstva kada su u pitanju glavne karakteristike obnove sindikata poštujući sve nacionalne razlike u pogledu tradicije, strukture i prava;
12. prate i analiziraju tendencije koje se tiču članstva sindikata obrazovanja, uključujući strukturu sindikata u pogledu ukupnog broja članova, starosti, pola i etničke grupe, da pokrenu zajedničke inicijative u oblastima od prioriteta za EI/ETUCE u cilju povezivanja politika sa ulaganjem napora kada su u pitanju nesiguran posao i kampanje za dostojanstven rad, kvalitet uslova zapošljavanja u obrazovanju, ravnopravnost, kao i kampanje protiv komercijalizacije i privatizacije;
13. uspostavljaju saradnju i zajednički djeluju sa širim sindikalnim pokretom, drugim sindikalnim federacijama i grupama na evropskom, nacionalnom, regionalnom i lokalnom nivou, uključujući školsku zajednicu i društvo u cjelini, da izgrade svijest i pruže podršku kada su u pitanju veći problemi, kao i da iznesu jače argumente kada su u pitanju javna ulaganja i kvalitetno obrazovanje za sve;
14. podrže kapacitet nastavnika i drugog obrazovnog osoblja da uz pomoć prakse, iskustva i uticaja sindikata obrazovanja razviju liderstvo u školama i drugim obrazovnim ustanovama;
15. jačaju povezanost članstva, učešće i demokratsko angažovanje nastavnika i drugog obrazovnog osoblja u sindikalnim strukturama, da izgrade povjerenje i obavezu individualnih članova da djeluju zajednički i efikasno, da odbrane nastavničku profesiju putem formalnih i neformalnih mreža i sredstava i strategija komunikacije;

16. razviju vještine i sposobnost članova, zaštitnika i aktivista kroz sindikalne edukacije i da iskoriste obrazovne vještine nastavnika u cilju boljeg prenošenja vrijednosti i uloge obrazovanja u javnim službama unutar obrazovne zajednice i šireg društva;
17. ulože više truda u organizovanje javnih debata i sprovođenje ideja i vrijednosti koje podstiču mobilizaciju članova i resursa sa dugoročnom vizijom, jasnom porukom i boljom komunikacijom unutar obrazovne zajednice i šireg društva;
18. ostvaruju napredak u akcijama solidarnosti u cilju odbrane sindikalnih prava i interesa nastavnika i drugog obrazovnog osoblja, kako bi smanjili strah i omogućili nastavnicima koji ne mogu ostvariti svoja prava ili kojima je ostvarenje prava ograničeno, da se slobodno pridruže i postanu aktivni članovi sindikata;
19. jačaju napore u izgradnji kapaciteta za efikasni socijalni dijalog i kolektivno pregovaranje, kako bi članovima osigurali najbolje rezultate u pogledu zarada, penzija, uslova rada i profesionalnih potreba, kao i u cilju suprotstavljanja neželjenim efektima neoliberalnih reformi na okruženje u kojem djeluju sindikati obrazovanja;
20. podstaknu razmjenu informacija, strategija i praksi u sindikatima obrazovanja širom Evrope;
21. iskoriste ETUCE kampanju *Kreiranje budućnosti Evrope sa nastavnicima* kao sredstvo za formulisane jasne zahtjeve upućenih političarima, kako bi omogućili nastavnicima da iznesu svoje mišljenje i podignu svijest o postojećim problemima.